

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik

SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)

w sprawie z protestu B. A.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzonego na dzień 15 października 2023 r.,

przy udziale:

1) Prokuratora Generalnego,

2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

B. A. (dalej: „skarżący”), przebywający w C. (Wielka Brytania), w terminie wniósł protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzonego na dzień 15 października 2023 r., podnosząc, że nie mógł wziąć udziału w głosowaniu, ponieważ za granicą nie było głosowania korespondencyjnego. Do protestu skarżący załączył korespondencję z Rzecznikiem Praw Obywatelskich oraz Konsulem Generalnym RP w M.. Skarżący zarzucił, że brak możliwości głosowania korespondencyjnego za granicą jest przestępstwem przeciwko referendum, tj. art.

248 k.k. 249 k.k. oraz 250 k.k., a także stanowi naruszenie art. 62 Konstytucji RP. Skarżący podniósł, że powyższe miało wpływ na przebieg i wynik głosowania.

Konsul Generalny RP w M. w piśmie z 23 października 2023 r. wskazał, że B. A. nie był wpisany do spisu wyborców sporządzonego przez Konsula RP w M. oraz w związku z tym składający protest nie brał udziału w głosowaniu w okręgu konsularnym właściwym dla Konsula RP w M.. Dodatkowo konsul wyjaśnił, że w dniu 25 września br. p. B. A. zwrócił się z pytaniem o możliwość głosowania korespondencyjnego z uwagi na ograniczenia ruchowe w związku z niedawnym wypadkiem. Zgodnie z treścią art. 53a § 4 k.wyb. skarżący został poinformowany, że ustawodawca nie przewidział możliwości głosowania korespondencyjnego w obwodach głosowania utworzonych za granicą w głosowaniu zarządzonym na 15 października 2023 r.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokurator Generalny wyrazili opinię, że protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm., dalej: „u.r.o.”) protest przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 u.r.o. protest przeciwko ważności referendum wnosi się do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 34 ust. 2 u.r.o., do warunków i trybu wnoszenia protestu przeciwko ważności referendum oraz sposobu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”).

Stosownie do treści art. 241 § 3 k.wyb. wnoszący protest ma nie tylko obowiązek sformułowania w nim zarzutów, o których była mowa w poprzednim punkcie, ale również przedstawienia lub wskazania dowodów, na których opiera swoje zarzuty. Niesprostanie przez wnoszącego protest tym obowiązkom, zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb., prowadzi do pozostawienia protestu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 62 ust. 1 obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat. Zasady i tryb przeprowadzania referendum ogólnokrajowego reguluje ustawa o referendum ogólnokrajowym, natomiast z treścią art. 5 ust. 5 u.r.o. do trybu przeprowadzenia głosowania stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r. poz. 568).

Zgodnie z art. 53a § 4 k.wyb. głosowanie korespondencyjne jest wyłączone w przypadku głosowania w obwodach głosowania utworzonych w jednostkach, o których mowa w art. 12 § 4 i 7, oraz w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich, a także w przypadku udzielenia przez wyborcę niepełnosprawnego oraz wyborcę, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat, pełnomocnictwa do głosowania. O treści powyższego przepisu, a w konsekwencji o braku możliwości głosowania korespondencyjnego w referendum ogólnokrajowym zarządzonym na dzień 15 października 2023 r., skarżący był informowany przez konsula generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w M. oraz Rzecznika Praw Obywatelskich. Skarżący był również informowany o innych dostępnych formach udziału w głosowaniu.

Zgodnie z treścią art. 33 u.r.o. przedmiotem protestu nie może być norma prawna. Protest skarżącego sprowadza się natomiast do kwestionowania regulacji prawnej, tj. art. 53a § 4 k.wyb, który uniemożliwia głosowanie korespondencyjne w obwodach głosowania utworzonych za granicą. Powyższe nie może być przedmiotem protestu przeciwko ważności referendum. Odpowiedni tryb zaskarżania norm prawnych jest uregulowany w ustawie z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (tekst jedn. Dz.U. 2019, poz. 2393).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)